

Trường Xưa

Đoàn Xuân Thu.

*Tôi đi để lại trường xưa!
“Ôi! Trường ta tang thương!
Theo vận nước nhiều nhưong!
Bạn bè năm cũ giờ đâu cả?
Đã dạt về đâu mấy nẻo đường?”*

Mới đây ông Chủ bút kêu réo um sùm:

- Anh Thu ơi! Có bạn học của anh kiếm kia!
- Đứa nào vậy cà?

Thì ra thằng Long, Bùi Quang Long bên Orange County (Quận Cam). Nó đã chạy xit, đi Mỹ du học từ năm 1970, lúc mới vừa đậu Tú tài hai để trốn lính. Nó tìm lại tui, là thằng bạn đồng song của nó.

Đã 52 năm! Thiệt là chớp mắt! Thiệt là bóng câu qua cửa sổ! Vậy mà bạn học cũ vẫn còn tìm! Thiệt là bùi ngùi cảm động à nhe! Ôi nhớ xưa! Muốn vào học trường Petrus Ký là đám học trò phải qua một kỳ thi tuyển cũng lắm gian nan! Tám, chín ngàn sĩ tử, đa số thành tử sĩ. Chưa tới 500 đứa may mà sống sót. Bài thi gồm 3 môn: Toán quan trọng nhất, hệ số 3, Luận văn hệ số 2 và Câu hỏi Thường thức hệ số 1. (Hệ số tức điểm rồi nhơn lên).

Bài tử về môn Toán thường là động tử. Nghĩa là xe chạy. Xe chạy phải hai chiếc, chạy cùng chiều, hoặc chạy ngược chiều. Đề cho vận tốc mỗi xe rồi thí sinh tính thời điểm gặp nhau, tính quãng đường hai xe chạy được... Đại khái là thế. Cùng chiều, rượt đuổi nhau thì lấy đường dài chia hiệu số hai vận tốc. Còn chạy ngược chiều thì lấy đường dài chia cho tổng số hai vận tốc là ra thời gian hè!

Đứa nào thông minh giỏi toán, làm trúng hết hai bài, là phở re như con bò kéo xe, chỉ có việc ngồi rung đùi, đậu chắc trăm phần trăm. Còn nếu trúng chỉ một bài, còn bài thứ hai trúng lớt lớt như phốt thuốc đổ thì phải nhờ bài Luận văn hoặc Câu hỏi Thường thức kéo lên cho khỏi xệ. Bài Luận văn thì khó dàng trời mây đi. Mới 11, 12 tuổi đầu mà quý Thầy ra đề thi kêu tui em bình luận lời của Ngô Tổng thống là mấy em chết cửa tử (?!)

Năm đó, thằng đậu hạng bét là được 45 điểm cho ba môn. Đứa đậu hạng nhứt, tức Thủ khoa, được tới 81 điểm, gần gấp đôi thằng đậu hạng bét. Tên nó là Âu Dương Khoát, (không có bà con gạy mơ rề má gì với Tây Độc Âu Dương Phong trong truyện chường của Kim Dung hết ráo) sau được xếp vào chung lớp Đệ thất 5, niên khóa 1963 với tui đó nha! Sau này tui nói mày học giỏi nhe! Nó trả lời:

- Giỏi gì? Thầy dạy luyện thi tao trúng tử.

Nhớ ngày đi dò kết quả, tui và thằng anh chen vào cái bảng điểm, che bằng mắt cáo, đề phòng đứa nào rớt, quạu, xé, là hết coi luôn! Bên trong mắt cáo dán chùng 10 tờ giấy đánh máy danh sách thí sinh trúng tuyển, gồm số ký danh, họ tên, ngày tháng năm sanh, điểm, và thứ hạng của thí sinh. Biết thân mình học dở ẹc nên tui cầm đầu dò từ dưới dò lên! Chớ đời em nào dám mơ mộng gì đâu?! Dò lần lần lên hoài mà hông thấy tên mình. Chắc tui trượt vô chuỗi rồi quá? Ai dè thằng anh tui la lên:

- Tên mày nè, 56 điểm, đậu hạng 176! Má mình mừng lắm đó! Mày mà rớt, Má hông có tiền cho mày đi học trường tư đâu!

Bữa đó, Tía tui dắt hai anh em tui vinh quy bái tổ ở cái xe bán bò và viên trước rạp hát Đại Đồng! Tía móc túi cho năm chục đồng để ‘tân khoa’ ngồi hấu xức ‘đại yển’! Mỗi đứa một chén bò và viên, mỗi chén 5 đồng. Số tiền còn lại, hai anh em dung dăng, dung dề, dắt nhau ngược đường Cao Thắng, lên gần tới đường Trần Quý Cáp, rạp Việt Long, để coi phim ‘Ô e Ro Be đánh đu, Tazan nhảy dù, Zoro bắn súng’

Gần tới ngày tựu trường, tui còn được Má dắt ra ông thợ may trong xóm chợ Hai Mươi, góc ngã tư đường Phan Thanh Giản và Cao Thắng, may cho hai cái áo sơ mi tay ngắn và hai cái quần ka ki xanh, và mua cho một đôi dép da của hãng Bata. (Ba Ta chớ hông phải Ba Tây). Vì trường Petrus Ký không cho học trò mang dép Nhứt lẹp xẹp, coi nó hông có oai. Đóng bộ vô trông rất oách! Vậy là giã từ cái quần xà lỏn, có mang theo

'hai quả lắc đồng hồ' bé tí teo, đi học trường Tiểu học Bàn Cờ trong Cư xá Đô Thành rồi đó nhe. Vô Đệ Thất, là hết bị Má tui cầm chổi lông gà kêu cú xuống vì tội bông em, mê chơi đáo, chơi u làm em té u đầu nữa rồi. Tui chuẩn bị làm người lớn!

Và 9, 10 năm sau đó, từ khi tui thôi học, tui già trường xưa theo tiếng gọi lên đường. Tui khoác áo cây-di (treillis), lạc về vùng quê Hóc Bà Tó. Rồi thiên duyên tiền định như Hùng Cường gặp Mai Lệ Huyền, tui gặp em yêu, tức má đấm con tui bây giờ. Tui từng 'nổ' toi bời với em là:

Đừng thấy anh dở mà rầu!

Đã từng đi học trường (đứng) đầu Miền Nam đó nhe!

Làm con vợ tui nó há hốc mồm kinh ngạc: vì lẽ tại sao anh yêu tròng lù khù mà lại hồng có ngu... như em hằng tưởng?!

Rồi mấy hôm nay, mấy đứa cùng lớp năm xưa, kêu gào bay về họp mặt lớp cũ trường xưa bên Mỹ (chớ hồng phải Mỹ Tho!) Có đứa đề nghị 'sảng' là bay về họp mặt ngay tại trường xưa ở đường Cộng Hòa đổi diện thành "Ô Ma" (Camp aux Mares) mới được. Thì đứa khác hồng chịu nói:

- Khi nào cái trường mình lấy lại tên P. Trương Vĩnh Ký thì tao về. Bằng không? 'Nô quê!' (No way!)

Ngô Văn Trí, Liên toán trường ngày xưa, giờ ở Houston, Texas, Hoa Kỳ, chắc nó khoái chơi và sưu tầm đồ cổ, nên gọi cho toàn thể đám học trò danh sách lớp Từ 5, niên khóa 1966. Tờ danh sách này bị gián cản rìa giấy lỏm nhồm hết trơn. Cộng với hơi ẩm trong không khí làm chữ bằng viết Bic, bút nguyên tử, cũng tèm lem tuốt luốt. Nhưng may mắn thay, đeo kiếng lão vô, vẫn còn đọc được! Mai mốt mình lấy lại được tên cái trường xưa, tui sẽ đem cái danh sách này lộng kiếng (chớ không phải liệng cống). Tui chưng nó trong phòng Truyền thống của Trường P. Trương Vĩnh Ký để nhất mấy đứa con nít học sau mình chừng một thế kỷ chơi!

Bồi hồi đọc cái danh sách này như tình cờ đọc lại bức thơ tình cũ của em yêu cũng ngày cũ đang chìm trong mùa nước lũ quê mình thời CS. Ký ức như một cuộn phim cũ, (cũ hoài hè) tưởng đã mờ phai theo năm tháng, lại hiện về khiến tui cũng rưng rưng nước mắt. Tui nhớ thầy Chung Hữu Thế, dạy Anh văn, lớp Đệ thất 5, định cư ở Canada, vừa quá vãng!

Nhớ Thầy rầy (sau khi mấy 'thằng' Mỹ, bên USAID, đến dự giờ dạy Anh Văn của Thầy ra về rồi):

- Cái thằng Thu này... có chữ 'young' mà đọc năm lần bảy lượt cũng không xong!

Em xin cám ơn Thầy đã tế nhị, không nở làm quê mặt em với khách đến viếng lớp mình!

Tui nhớ trò Châu Minh Nhạn đã bỏ mình trong cuộc chiến khi tuổi mới thanh xuân trong đợt tổng động viên mùa hè đỏ lửa năm 72. Châu Minh Nhạn là người lạc quan, yêu đời, thường ca, nhạc chế, bài "Where do I begin do" của Andy Williams hát trong phim Love Story do Erich Segal viết kịch bản.

"Where do I begin. To tell the story of how great a love can be"

"Bồi bà già rắc rối, cuộc tình rối rắm, ôi biết nói gì, thì đành nói dối".

Ôi những người bạn học của một thời niên thiếu, đẹp như hoa mộng đó và sau một cuộc biển dâu này mà giờ đứa nào may mắn còn sống sót thì cũng đều già cả hết rồi. Thế nên dấu chân trời góc biển nào đó thì tui tui cũng phải ráng lò dò hay lò cò bay về mà tề tựu một lần sau chót chớ! Tui sẽ mang theo một chai rượu "ông già chống gậy" (Vi tui cũng đã quá già rồi dù gậy chưa có chống!). Trước là tế từu quý Thầy Cô ngày cũ, đã quá vãng, sau để rót xuống cho bạn hiền Châu Minh Nhạn, người đã ngã xuống khi tuổi đời vừa mới chớm đôi mươi. *"Cụng với tao một ly đi mậy!"*

Ôi Trường xưa! Cho tui xin chịu lỗi nhe! Tui nở bỏ ra đi cũng vì phần số thế thôi! Dẫu vậy, trong trái tim này, ở phần sâu thẳm nhất, vẫn còn những hình ảnh cũ của trường xưa, của bạn bè năm cũ, từ giờ tới chết, cũng không thể nào quên!

Đoàn Xuân Thu.
Melbourne.